

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
за освітньою програмою «Міжнародна економіка»

НА ТЕМУ «ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ПРИВАБЛИВОСТІ ПРИМОРСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ
(НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ)»

Виконавець:

студент ФМЕ, гр. 44

Беляк Ілля Олександрович _____

/ підпис /

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Уханова Інна Олегівна _____

/ підпис /

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Міжнародна інвестиційна привабливість є однією з базових характеристик соціально-економічного розвитку приморських агломерацій. В умовах сьогодення питання залучення іноземних інвестицій в місцеву економіку є надважливим, оскільки вони активно сприяють господарській трансформації, всебічному інфраструктурному та технологічному розвитку агломерації та її громад. Враховуючи важливість інвестиційних процесів для забезпечення економічного зростання, моніторинг стану такої привабливості та постійна підтримка й посилення мають проводитися на рівні територіальних об'єднань на постійній основі, задля подальшого розвитку громад – а відтак, і всієї країни.

Інвестиційна діяльність на національному та регіональному рівні є достатньо популярною та добре розробленою темою як серед українських, так і зарубіжних науковців. Зокрема, теоретико-методологічний базис сформували в своїх дослідженнях економісти зі світовим ім'ям: І. Ансофф, Д. Бьюкенен, П. Друкер, Т. Портер, Й. Шумпетер. Регіональним особливостям залучення іноземних інвестицій і формування міжнародної інвестиційної привабливості, зокрема до та після адміністративно-територіальної реформи, присвячені публікації М. Аверкіна, З. Герасимчук, А. Гриценко, Г. Завадських, Ю. Єльнікової, С. Мочерного, Ю. Опанасюк, Г. Харламової. Проте поза увагою перелічених дослідників залишалася специфіка підвищення міжнародної інвестиційної привабливості агломерацій приморського типу, чому доцільно присвятити окреме дослідження.

Тому *метою роботи* є дослідження міжнародної інвестиційної привабливості приморської агломерації на прикладі Одеської агломерації та визначення напрямів її підвищення.

Досягнення мети обумовлює виконання таких *завдань дослідження*:

- визначити поняття та особливості формування міжнародної інвестиційної привабливості агломерації;
- дослідити чинники формування міжнародної інвестиційної привабливості приморської агломерації;
- розглянути методи аналізу міжнародної інвестиційної привабливості приморської агломерації;
- надати характеристику Одеської агломерації як суб'єкта міжнародних інвестиційних відносин;
- провести аналіз чинників формування міжнародної інвестиційної привабливості Одеської агломерації;
- оцінити сучасний стан і динаміку іноземного інвестування та інвестиційної привабливості Одеської агломерації;
- обґрунтувати імплементацію міжнародного досвіду формування інвестиційної привабливості приморських агломерацій для Одеської агломерації;
- запропонувати шляхи вдосконалення інституційних засад підвищення міжнародної інвестиційної привабливості Одеської агломерації.

Об'єктом дослідження виступає процес формування міжнародної інвестиційної привабливості Одеської агломерації.

Предмет дослідження - науково-теоретичні положення та практичні рішення підвищення міжнародної інвестиційної привабливості Одеської агломерації.

У роботі знайшли своє застосування такі **методи дослідження**: аналіз і синтез, узагальнення, компаративний аналіз – для дослідження науково-теоретичних засад міжнародної інвестиційної привабливості приморських агломерацій; графічно-аналітичний метод, не-економетричні підходи (SWOT- і PEST-аналіз), статистичний інструментарій – для представлення даних стосовно стану інвестиційної привабливості Одеської агломерації.

Інформаційна база дослідження складається з праць українських і зарубіжних авторів з питань інвестиційної привабливості та іноземних інвестицій, чинні законодавчі та нормативні акти, що регулюють інвестиційні процеси, офіційні дані та звітність Державної служби статистики України, Одеської ОДА, Одеської РДА, місцевих рад міст і селищ Одеської агломерації.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано статтю: Беляк І.О. Чинники формування міжнародної інвестиційної привабливості приморської агломерації. Минуле, Сучасне, Майбутнє: збірник наукових робіт за підсумками студентської науково-практичної конференції факультету міжнародної економіки. Одеса: ОНЕУ, 2022. Вип. 12. С. 159-163.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (105 найменувань) та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 101 сторінку. Основний зміст викладено на 77 сторінках. Робота містить 26 таблиць, 9 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРИМОРСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ»** розглядаються сутність і особливості міжнародної інвестиційної привабливості агломерації, досліджуються загальні чинники її формування та обґрунтовуються специфічні фактори для агломерацій приморського типу, визначаються методи аналізу інвестиційної привабливості.

У другому розділі **«АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ОДЕСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ»** проаналізовано основні риси Одеської агломерації як суб'єкта міжнародних інвестиційних відносин, здійснено PEST- і SWOT-аналіз чинників формування міжнародної інвестиційної привабливості агломерації, досліджено сучасний стан і динаміку іноземного інвестування в Одеській агломерації.

У третьому розділі **«НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ОДЕСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ»** обґрунтовано напрями підвищення міжнародної інвестиційної привабливості Одеської агломерації, зокрема шляхом імплементації міжнародного досвіду

Гданської агломерації. Запропоновано вдосконалення інституційних засад підвищення міжнародної інвестиційної привабливості за рахунок ефективної промоції інвестицій.

ВИСНОВКИ

Отже, формування міжнародної інвестиційної привабливості приморських агломерацій та підвищення її рівня є важливим і завжди актуальним завданням для місцевої влади, а тому наявність науково обґрунтованих засад цього процесу неможливо переоцінити. Результати дослідження в цьому напрямі є такими.

1. Під міжнародною інвестиційною привабливістю агломерації варто розуміти цілеспрямовано створений образ територіального угруповання, що викликає бажану оцінку в цільовій групі закордонних інвесторів. Її основними рисами є доцільність, суб'єктивність та адресність.

2. Специфічними чинниками формування міжнародної інвестиційної привабливості приморської агломерації є особливості географічних умов і ресурсного потенціалу, чинники виробничо-комерційної сфери, а також соціально-політичні чинники. Всі вони вирізняються різноманітністю та двоїтим характером, оскільки за адекватної оцінки та раціонального використання можуть створювати резерви посилення інвестиційного іміджу, але потребують постійного моніторингу та регулювання задля утримання в приязній до закордонних інвесторів зоні.

3. Аналіз міжнародної інвестиційної привабливості здійснюють за допомогою економетричних і не-економетричних (якісних) методів. Застосування перших доцільно при перевірці взаємозв'язку між чинниками інвестиційної привабливості кількох територій. Методи ж з другої групи придатні для об'єднання чинників інвестиційної привабливості агломерації в загальну модель.

4. Аналіз соціально-економічного стану та передумов для залучення інвестицій в Одеську агломерацію свідчить про її задовільний стан і наявність основних рис моноцентричних міських утворень приморського типу: переважно міське населення, демографічна та господарське домінування «ядра» (м. Одеса), вищі за середні в регіоні доходи населення, галузева спеціалізація в торгівлі (зокрема, зовнішній), транспортних перевезеннях, наукомістких галузях.

5. Якісний аналіз чинників міжнародної інвестиційної привабливості Одеської агломерації було здійснено з використанням PEST- і SWOT-підходів. Перший метод встановив умови макроекономічних процесів: ведення бойових дій, вдосконалення законодавства з охорони навколишнього середовища, бюрократизація та корупція, економічна глобалізація, кон'юнктура на валютному ринку, розвиток туристичної інфраструктури, цифровізація економіки. SWOT-аналіз виявив вплив чинників внутрішнього середовища, зокрема географічне положення та природно-ресурсний потенціал, економічний потенціал, розвиток інфраструктури, населення та трудовий потенціал, туристичний потенціал, науково-технологічний потенціал агломерації.

6. Оцінка стану та динаміки іноземного інвестування до Одеської агломерації обґрунтувала реципієнтність регіону в інвестиційній сфері. До пріоритетних галузей належать операції з нерухомістю, транспорт і логістика, промисловість. Структура

вхідних інвестицій за країнами походження капіталів вказує, що високу частку становлять приховані реінвестиції з офшорних країн. Аналіз результатів діяльності найбільших корпоративних інвесторів Одеської агломерації показав їх різнопрофільний характер, з акцентом на портову логістику.

7. Імплементация міжнародного досвіду формування інвестиційної привабливості повинна відбуватися на основі практики польських приморських агломерацій Гданська та Щецина. Більш раціональною до врахування є концепція Гданської агломерації, що обумовлюється схожістю вихідних об'єктивних умов, приділенням більшої уваги до власне інвестиційної складової та кращими економічними результатами.

8. Удосконалення інституційних засад підвищення міжнародної інвестиційної привабливості Одеської агломерації доцільно реалізувати шляхом гармонійного поєднання застосування кращих практик функціонування профільних установ з промоції інвестицій із виконанням основних операційних цілей цього процесу, зокрема створення ефективного економічного простору, активізації розвитку туристично-рекреаційної сфери, модернізації інфраструктури, забезпечення ЕКО-трансформації та енергоефективності, а також підвищення прозорості та відкритості діяльності агломерації.

АНОТАЦІЯ

Беляк І.О., «Підвищення міжнародної інвестиційної привабливості приморської агломерації (на прикладі Одеської агломерації)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародна економіка». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2022 р.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є процес формування міжнародної інвестиційної привабливості Одеської агломерації.

У роботі розглядаються сутність і особливості міжнародної інвестиційної привабливості агломерації, досліджуються загальні чинники її формування та обґрунтовуються специфічні фактори для агломерацій приморського типу, визначаються методи аналізу інвестиційної привабливості.

Проаналізовано основні риси Одеської агломерації як суб'єкта міжнародних інвестиційних відносин, здійснено PEST- і SWOT-аналіз чинників формування міжнародної інвестиційної привабливості агломерації, досліджено сучасний стан і динаміку іноземного інвестування в Одеській агломерації.

Обґрунтовано напрями підвищення міжнародної інвестиційної привабливості Одеської агломерації, зокрема шляхом імплементации міжнародного досвіду Гданської агломерації. Запропоновано вдосконалення інституційних засад підвищення міжнародної інвестиційної привабливості за рахунок ефективної промоції інвестицій.

Ключові слова: міжнародна інвестиційна привабливість; приморська агломерація; прямі іноземні інвестиції; промоція інвестицій; субрегіон; Одеська агломерація.

ANNOTATION

Bieliak I., “Increasing the international investment attractiveness of a coastal agglomeration (on the example of Odesa agglomeration)”

Thesis for bachelor’s degree in specialty 292 “International economic relations” under the program “International economics”. – Odessa National Economic University. – Odesa, 2022.

Thesis consists of three chapters. The object of study is the process of forming an international investment attractiveness of coastal agglomerations on the example of Odesa agglomeration.

It is considered the essence and features of international investment attractiveness of agglomeration, investigated general factors of its formation and substantiated specific factors for coastal agglomerations, defined methods of the analysis of investment attractiveness.

It is analyzed main features of Odesa agglomeration as a subject of international investment relations, conducted PEST and SWOT analysis of factors of formation an international investment attractiveness of an agglomeration, studied the current state and dynamics of foreign investment in Odesa agglomeration.

It is substantiated the directions of increasing the international investment attractiveness of Odesa agglomeration, in particular by implementing the international experience of Gdansk agglomeration. It is proposed to improve the institutional framework for increasing international investment attractiveness through effective investment promotion.

Keywords: international investment attractiveness; coastal agglomeration; foreign direct investment; investment promotion; sub-region; Odesa agglomeration.